РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
„СВОБОДА"
„LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу.
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба висилати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., субота 19-го мая 1917. Ч. 58. VOL. XXV. JERSEY CITY, N. J., Saturday, May 19, 1917. No. 58.

РОСІЙСЬКІ УКРАЇНЦІ ДОМАГАЮТЬ СЯ УКРАЇНСЬКОЇ РЕПУБЛИКИ, ЗЛУЧЕНОЇ З РОСІЄЮ НА ФЕДЕРАТИВНИХ ОСНОВАХ.

Кріза в Росії проминула. - Утворене спільного кабінету міністрів.

Конґрес ухвалив закон про примусову службу військову.

Вісти з України.

Домаганя української делеґації.

Дня 30. марта князь Львов приняв в себе українську делеґацію, яка складала ся з представителів петроградських українських орґанізацій. **Делеґати Лотоцький, Корчинський, Славинський, студент Чечель і члени ради робітничих і жовнірських депутатів, Гайдар і Лобода, представили слідуючі найважнійші домаганя, яких здійснене вони вважають конечним ще перед скликанєм конституційних зборів:**

1) Назначене в українські ґубернії осіб, обзнакомлених з Україною і її мовою.

2) Назначене ґубернських українських комісарів.

3) Заснованє при тимчасовім правительстві осібного відділу для українських справ.

У спеціяльних галузях управи поставлено отсі домаганя:

1) В міністерстві справедливости — **негайне уведене в житє всіх судових постанов щодо української мови у всіх случаях зносин з місцевим населенєм.**

2) В міністерстві народної просьвіти — **уведене української мови в народних школах і допущене її в середні наукові заведеня: українізація учительських шкіл і відкрите нових з програмами, принороввленими до місцевих потреб.**

Поки висші школи на Україні всесторонно примінять ся до потреб корінного населеня — **введене в них українських курсів і катедр, в першій мірі в київськім університеті**, а також у всіх инших висших наукових заведенях, де схочуть слухачі і найдуть ся відповідні учителі.

Зорґанізоване в наближаючі ся літні вакації коротких курсів для підготовленя народних учителів до науки в українських школах і негайна видача на те потрібних гроший для київського наукового товариства, котре лучить в собі всі прочі українські наукові товариства, а для петроградського добродійного товариства видань загально хосенних і дешевих книжочок.

3) В справах духовенства — видане пояснень, що тепер духовенство не повинно стісняти ся в примінену рідної мови в проповіди і негайне усунене тих осіб, які незаконно загарбали в свої руки власть церковної православної адміністрації в Галичині, і привернене грецько-католицькій церкві її прав.

Независимо від того, в цїли привернення грубо подоптаного старим режімом загально-людського і міжнародного права, необхідно і безпроволочно привернути в занятих російськими військами частях Галичини і Буковини весь устрій місцевого політичного і суспільного житя і національні права, котрими користувало ся до війни місцеве українське населене, і освободити з засланя і зпід арешту всіх буковинських і галицьких Українців, яких переслідувано на основі ненависти правительства до української культури.

Премієр кн. Львов заявив делеґації, що правительство не має жадних основних незгідностий із заявленими українськими потребами і що йому бракує тільки вказівок, помочи і співділаня українських суспільних сил для їх задоволеня і здійсненя.

В результаті бесіди з міністром-премієром і висказаних ним желань для співділаня і вказівок правительству в справі здійсненя українських національних потреб утворила ся 1. цьвітня **„Українська Національна Рада" в Петроградї.**

В її склад увійшли представителї всіх політичних, суспільних і культурно-просьвітних українських орґанізацій в Петроградї. В члени комітету, вибраного Радою, ввійшли: **Лотоцький, предсїдатель: Керченський, заст. предсїдателя: Славинський, Корчинський, Стебницький і Голоскевич, виділові: Зайців і Слюсаренко, заступники виділових.**

Національна програма Українців в Одесї.

Одеса, 21. марта. — **На зборах, уладжених заходом комітету „Української Громади" в Одесї, на яких було присутних богато бесїдників з ріжних політичних партий і з ріжних українських товариств, випрацювано програму народної акції в справі повної автономії України і української републики, злученої з російською державою на основі федеративного принципу.**

Ухвалено також видати відозву до народу, взиваючи його до орґанізації в цїли поширеня національної сьвідомости. Дальше ухвалено скликати в Одесї збори околичних Українців, як також оснувати загальну раду і скликати загальний конґрес Українців. Вкінци порішено перевести народну субскрипцію в цїли основаня військового фонду. — („Биржевыя Вѣдомости", з 24. марта).

Українська депутація.

Київ, 7. цьвітня. — Нинї виїзджає до Петроґраду депутація української центральної ради, яка складаєть ся зі злучених суспільних орґанізацій. **Депутація має зажадати від тимчасового правительства, щоби воно оповістило в спеціяльній декларації засадниче признанє Україні автономних прав.** — („Рѣчь", з 8. цьвітня).

(Продовжене на сторонї 2-гій).

ВОЄННІ ПРИГОТОВАНЯ ЗЛУЧ. ДЕРЖАВ.

КОНҐРЕС УХВАЛИВ ЗАКОН ПРО ПРИМУСОВУ СЛУЖБУ ВІЙСКОВУ.

ВАШИНГТОН, 17. мая. — **Сенат ухвалив нинї 65 голосами проти 8 законопроєкт про примусову військову службу.**

Завтра президент сенату Маршал і президент палати послів Кларк підпишуть законопроєкт про військову службу, почім він буде предложений до підпису президентови. **Надіють ся, що в пятницю вечером згаданий законопроєкт стане вже законом.**

Від 21 до 30 літ.

На підставі нового закона буде покликаних в найблизшім часї 500.000 рекрутів під оруже. Обовязковий вік виносить від 21 до 30 літ.

По підписаню закона президент видасть проклямацію, назначуючи день до реґістрованя рекрутів.

Справа армії Розевелта залежить від президента.

Що станеть ся з армією добровольців Розевелта, се буде залежати виключно від рішеня президента. Підчас дискусії над сею справою провідники демократичної партії накинули ся на Розевелта виказуючи, що він не має відповідної кваліфікації на команданта армії та що цїла та „шопка" є лише політичним маневром Розевелта, щоби представити себе перед народом героєм.

Головні постанови військового закона.

Найважнїйші постанови нового закона є отсї:

Примусове рекрутоване всїх мущин у віцї від 21 до 30 літ. Близше означене осіб, які будуть звільнені від служби військової.

Підвисшене теперішної сили чинної армії до сили на военній стопі.

Примусове приділене міліції до федеральної служби.

Покликане під оруже найперше 500.000 війска, а коли зайде потреба також слідуючих 500.000.

Підвисшене платнї для жовнірів: о 15 дол. місячно для тих, що дотепер побирають місячно меньше ніж 21 дол.; о 6 дол. для тих, що мають місячну платню, висшу ніж 45 дол.

Заборона продажі алькоголїчних напитків у військових таборах і в їх околиці.

Перед 1. вересня рекрути не будуть покликані.

ВАШИНГТОН, 17. мая. — **У відповідь на проєкт сенатора Жанса, щоби ужити рекрутів до жнив, секретар війни, Бекер, заявив, що нема наміру сейчас покликувати перших 500.000 рекрутів до війска з причини браку робітників і браку конечних матеріялів до зоруженя війска.**

Заява секретаря війни звучить:

„З причини вичерпаного стану наших засобів буде річию неможливою, перших 500.000 жовнірів покликати в часї перед днем 1. вересня.

„До сього отже дня не дасть ся відчути брак робучих сил. Коли рекрутів вже раз покличеть ся, тоді їх вправи будуть відбувати ся без перестанку, аж доки не відійдуть на поле битви. З огляду на те, що розходить ся, щоби вправлене рекрутів тривало як найкоротший час, тому треба старати ся, щоби воно було без перерви і інтензивне".

Злучені Держави ухвалили 100 міліонову позичку для Росії.

ВАШИНГТОН, 16. мая. — **Нинї американське правительство ухвалило першу военну позичку для Росії в сумі 100 міліонів долярів.**

Позичка зістала зложена на конто російського правительства у федеральних банках резервових. Гроші призначені на покрите зобовязань російського правительства за купно тутешних товарів.

На прихильне і скоре полагоджене позички вплинули корисні вісти з Росії про згідне утворене коаліційного кабінету.

В РОСІЇ.

ПРОГРАМОЮ НОВОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА Є МИР БЕЗ ЗДОБУТКІВ І ВІДШКОДОВАНЬ.

ПЕТРОГРАД, 17. мая. — **Новий кабінет предложив свою політичну програму екзекутиві Ради під загрозою, що на случай її відкиненя цїлий кабінет сейчас уступить.**

Найважнійші уступи програми відносять ся до заграничної політики. Документ зачинаєть ся заявою, що правительство бажає загального мира „без здобутків і без відшкодовань" та що буде сейчас старати ся, щоби намовити своїх союзників, аби вони згодили ся на военні цїли, оголошені в проклямації російського правительства з дня 9. цьвітня.

Однак в заяві містить ся уступ, що поражене революційної Росії було би нещастєм для сьвіта, а також, що не можна допустити, щоби Німеччина побила і здавила аліянтів на заході.

Вкінци говорить ся в заяві про цїлковите здемократизоване війска і всї можливі суспільні й економічні реформи.

КРІЗА В РОСІЇ ПРОМИНУЛА.

ПЕТРОГРАД, 17. мая — **Російська кабінетова кріза проминула. Провід опинив ся тепер в руках елементів радикальних, коли до нового правительства війшло 6 людий, які приналежать до ріжних соціялїстичних ґруп.**

Екзекутивний комітет ради робітничих і жовнірських делеґатів приймив заяву нового кабінету щодо будучої полїтики Росії і, поробивши деякі зміни, підписав угоду.

Новий кабінет, одержавши необмежену повновласть, береть ся сейчас до праці, щоби завести лад і упорядкувати внутрішні відносини.

(Трох членів кабінету, а іменно: Керенський, Печехонов і Церетелї належать до соціялїстичної партії народної; прочих трох соціялїстів, а іменно: Скобелев, Малянтович і Чернов, належать до партії соціял-демократів. Партія конституційно-демократична (кадетська) має по уступленю Мілюкова в кабінетї лише трох своїх представників. Ними є Мануйлов, Шінґарйов і Кокошкін).

НОВИЙ РОСІЙСЬКИЙ КАБІНЕТ.

ПЕТРОГРАД, 17. мая. — По спільній нарадї членів екзекутиви Ради і провізоричного правительства в склад нового, коаліційного кабінету мають війти отсї особи:

Князь Львов — президент кабінету і міністер для внутрішних справ.

Терещенко — міністер для заграничних справ (передтим міністер фінансів).

Шінґарйов — міністер фінансів (передтим міністер хліборобства).

Керенський — міністер війни (передтим міністер справедливости).

Малянтович — міністер справедливости (новий).

Мануйлов — міністер просьвіти.

Некрасов — міністер зелїзниць.

Чернов — міністер рільництва (новий).

Скобелев — міністер праці (новий).

Печехонов — міністер амуніції (новий).

Коновалов — міністер торговлї і промислу.

Також порішено покликати в склад нового правительства Федора **Кокошкіна**, професора московського університету (кадета) і **кн. Цераткелї**, члена Ради робітничих і жовнірських делеґатів. **Їх обовязком було би зробити приготованя до скликаня „конституційних зборів".**

Російські команданти позістають надальше на своїх становищах.

ПЕТРОГРАД, 17. мая. — **На нарадї, в якій брали участь головні команданти російських війск зі всїх боевих фронтів з вимком кавказького, ґенерали Брусілов і Ґурко цофнули свою резиґнацію.**

Також і всї прочі команданти, які **мали** намір уступити, рішили позістати надальше на своїх становищах.

Терещенко домагаєть ся оголошеня всїх тайних договорів.

ПЕТРОГРАД, 16. мая. — **Наслїдник Мілюкова, Т. Терещенко, приймив уряд міністра для заграничних справ під услївем, що нове правительство згодить ся на публичне оголошене всїх тайних договорів з чужими державами.**

Се мав би бути перший крок до знесеня на будуче тайної дипльоматії, яку **вважають** головною причиною воєн.

(М. Терещенко числить всего 33 літ. Його зачисляють до найвизначнїйших полїтиків в Росії під теперішну пору. Терещенко належить до партії радикальних соціялїстів. Терещенко є з роду Українець і належить до найбогатших людий на Українї. Його називають „королем цукру" задля великого числа фабрик цукру).

Керенський увільнив 150.000 полонених зі Сибіри.

ПЕТРОГРАД, 17. мая. — **Іменоване Керенського міністром війни викликало серед жовнірів велику радість.** Керенський тїшить ся все великою симпатією у жовнірів і тому надіють ся, що при його **впливі** удасть ся привернути в російській армії послух і карність, які в останних **часах** сильно були підкопані.

Першим кроком Керенського, яко міністра війни, було заряджене, щоби увільнити зі Сибіри 150.000 полонених і перевести їх до Росії европейської, уживаючи їх головно до праці в поли.

Загальний конґрес делеґатів селян.

ПЕТРОГРАД, 17. мая. — **Нинї розпочав ся конґрес селянських делеґатів. Наради будуть тривати через місяць. Участь в конґресї бере поверх 2.000 делеґатів зі всїх сторін Росії.**

Полагоджене аґрарного (земельного) питаня є одною з найважнїйших суспільно-економічних задач. Загальне жадане селян є: розділ великих земельних посілостий.

Від полагодженя сеї справи завсить в значній мірі будучність нового правительства.

(Продовжене на сторонї 2-гій).

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	В Злучених Державах:
$2.50 per year	на рік $2.50
$1.25 per 6 months	на пів року $1.25
$1.00 per 4 months	на 4 місяці $1.00
In Jersey City and to foreign countries:	В місті Jersey City і за границю:
$3.25 per year	на рік $3.25
$1.75 per 6 months	на пів року $1.75
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всї моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

За всї оголошеня поміщувані в „Свободї" редакция не відповідає. — Рукописий не звертасть ся.

З біжучої хвилї.

—о—

На вістку про російську революцію вислали полонені Українцї у Фрайштадї (Австрія) отсе письмо до російського правительства:

З невисказаною радостию довідуємо ся ми, полонені Українцї у Фрайштадї, в Австрії, про триюмф революциї в Росії і про побіду революцийного народу над давним царським режімом. Ми завсїди мали надію на поражене царизму і на побіду революциї, приготовляючи ся вже тут, у нашім полонї, щоби заняти місце в рядах тих, які борють ся за загальну свободу і лїпшу будучність нашого власного народу. Подїї, яких ми собі бажали, застали нас в полонї і ми є перeняті глибоким жалем, що не можемо жертвувати нашого житя для свободи Росії і України. Висказуючи нашим братям, жовнїрам, вийшовшим з народу, які борють ся за права народу проти несправедливости царів, і провідникам революциї наше глибоке поважане, предкладаємо отсї свої бажаня:

Щоби сила в нових законах, подібно як в провізоричних, рішучо позістала при народї.

Щоби при демократизованю Росії були узгляднені права національні. Яко Українцї жадаємо, щоби український нарід, котрий для здобутя свободи Росії приніс жертви, які не є меньші від жертв принесених иншими народами, одержав всї національні права, що були признані договором в Переяславі 1654 р., котрий однак російські царі зломили.

Щоби українським селянам були звернені землї, які їм забрали царі і пороздавали своїм заушникам.

Щоби в інтересї великої, народом піднятої справи, провізоричне правительство старало ся довести до скорого мира, котрий міг би запевнити свобідний розвій всїм народам Европи.

Рівночасно ухвалили полонені Українцї у всїх таборах в Австрії і Нїмеччинї з огляду на подїї основати воєнний фонд.

(L'Ukraine, з 12. цьвітня 1917).

В нинїшнім числї „Свободи" (на 3-тій сторонї) містимо цїкаву статю п. з. „Чому Федерация вітром підшита і не має нинї найменьшої вартости", яку написав п. Ігнатій Гаврилюк. Автор сеї статї був аж до останних часів горячим прихильником Федерациї, а тепер отворили ся йому очи. Щира українська душа збунтувала ся проти теперішної господарки в Федерациї і п. Гаврилюк висповідав ся перед цїлим українським народом так отверто і щиро, як се лише наш чоловік потрафить. Пан Гаврилюк, розглянувши ся як слїд в ситуациї, прийшов до заключеня, що **„правда мусїла побідити!"**

Статю п. Гаврилюка повинні прочитати уважно ті Українцї, котрим ще й доси здаєть ся, що Федерация робить якусь благородну роботу для нашого народу.

Одна „українська" ґазета (орґан Федерациї), яка за часів пановaня Николая II. Кровавого **попирала російську** (отже розумій **царську**) **політику**, говорить тепер, що їх головна задача „є представити тепер українство в його правдивім обличі"...

А се правдиве обличе є: „They (Ukrainians) have no nationalistic ambition"...

І хто уповажнив тих „панів без вітчини", тих дрантивих прихвостнїв бувшого царя, говорити в імени Українцїв?

Всяка зволоч нехай дальше пропаґує собі інтернаціоналїзм, але від українства руки проч!

ЦЕНТРАЛЇЗАЦІЯ ЧИ ДЕЦЕНТРАЛЇЗАЦІЯ.

Війна приспішила в Росії довершене тих подій, яких початок губить ся десятки лїт в минувшинї, де крізь густу тьму реакциї і неуцтва пробивали ся лучі на красшу будучність. Тими лучами були ріжні революцийні і противні царизмови течії, які, використавши слабкість і нездарність старого режіму, спромогли ся на його поваленє. Таким способом старе впало, а на його місце треба завести нове, та біда в тім, що нищенє взагалї довершуєть ся лекше нїж будоване нового, а кромі того ще треба думати про фронт і висилати туди свої найкраснї сили. Наслїдком сього дома витворюють ся крайних хаос, безпорядок, якому конче треба положити конець. Тому полїтика внутрішного житя вибиваєть ся тепер на верх, а на перший плян починає виринати питанє незвичайної ваги, а се питанє про форму державного устрою Росії: чи вона має бути монархією чи републикою, а коли републикою, то якою — централїстичною, як прим. Франция, чи федеративно-децентралїстичною, як Зл. Держави або Швайцарія. Повисші питаня будуть першими справами, над якими радити-муть конституційні збори. Після наспівших сюди вістий мають їх скликати з початком вересня сього року. З огляду на велику вагу державного устрою Росії для Українцїв, варта би застановити ся дещо близше над тою темою.

Гаслом і провідною думкою старого правлїня були: православє, цареславє і общерусскість, силою яких панував царський абсолютизм, національний і релїгійний гнет або обрусенє і крайний бюрократичний централїзм, який немилосерно переслїдував всякий провінціональний обяв найневиннійшого житя, яке не містило ся в рамках царизму. Послїдними часами переслїдуванє дійшло до нечуваних границь — і царат впав, уступаючи місце формам більше відповідним для сучасного житя. В перших хвилях революциї думки щодо державного устрою були неясні — чи має бути монархія чи република, і деякі провідники в теперішнім правительстві, прим. Мілюков (який уже зрезиґнував), були би вдоволили ся конституційною монархією, але під напором крайних і більше радикальних елементів витворилась опінїя загалу за републиканським устроєм так, що тепер вже без сумніву Росія перетворить ся в републику. Слїдує тепер друге питанє: в яку републику — чи на взір Франциї, де центральна власть має перевагу над місцевою, а цїла держава прибирає вид чогось цїлого, однородного, нерозділього, кермованого з одного осередка; чи подібно як Америка, де поодинокі складові держави являють ся повними господарями в своїй хатї, а тільки в справах загальних, інтересних для всїх складових держав, прим. в заграничній полїтицї, підлягають одній найвисшій виборній институциї і то, розуміє ся, добровільно.

Взявши на увагу ріжні сторони умови і житя російської держави, ми бачимо, що централїстична република тут жадним способом неможлива, коли вона не схоче пійти слїдами бувшого царизму. В перший мірі великанський простір, 8,647.657 квадратових миль, з ріжними ґеоґрафічними, клїматичними, економічними й етноґрафічними ріжницями, витворює таку сорокату ріжнородність, що Росія мимоволї мусить розпасти ся на кілька або кільканайцять складових частий з полишенєм їм прав повного самопорядкованя після своєї волї, а звязаних межи собою добровільним, не накиненим договором; иншими словами: **Росія мусить перетворити ся в ряд републик, злучених спільними інтересами і спільним добром;** в противнім случаю рука централїзму буде далї гамувати свобідний розвиток її народів. За тою думкою промовляють тепер всї російські народи, які негайно домагають ся для себе повної автономії. Велика трудність буде в витворюваню автономічних одиниць через брак якогось сталого мірила, бо груба рука централїзму віками позатирала ясні національні межі, а економічні нитки поперехрещувались до тої степени, що цїлковите відділенє деяких частий від себе відбить ся некорисно на них самих. Як би воно не було, а національні, суспільні, економічні і класові домагання мусять бути заспокоєні і то в сей спосіб, що Росія розложить ся на автономії — на нашу думку — національні одиницї з наданєм їм свободи самовлади, а тільки в загальних справах буде спільне порозумінє всїх для забезпеченя загального добра. Додамо, що місцеві, обласні права в Росії є дуже бідні, не розроблені і треба буде много роботи, щоби виробити гарні закони для місцевої самоуправи.

Численні вісти з України вказують на сильну аґітацію за вкраїнською автономією і се зовсїм природне. Україна, побіч Сибіри, є найважнійшою частиною Росії, тож її справа повинна найголоснійше лунати серед чужинецьких кличів о свободу. Правда, ми занадто занедбані, щоби мати тепер таку моральну силу як Польща або Фінляндія, але коли вже ми раз рушимось, так нїщо в сьвітї нас не спинить, а дїло тільки в тім, аби дістати тепер можливо найбільше свободи, яка є можлива тодї, коли в Росії щезне всяка централїстична думка, московський шовінїзм і амбіция, віра в свою культурну вищість і свого рода місію, а замісць того запанує рівність народів, віра в їх однакові житєві здібности і однакові права до щастя. З початку буде се питанє незвичайно трудне до розвязаня, бо невільницьке ярмо задовго віддало ся в знаю і задовго дїлило народи на благонамірених і неблагонамірених, але воно без сумніву здійснить ся, **коли тільки Росія перебудуєть ся в напрямі повної добровільної федерациї народів чи републик, без якоїнебудь централїстичної закраски, а противно, щоб окраїни мали голос рівний серединї, або щоби запанувала повна децентралїзация.**

Вісти з України.

(Продовженє зі сторони 1-шої).

Загально-українські зїзди.

Київ, 5. цьвітня. — В Київі скликуєть ся у цьвітни загально-український конґрес.

На четвертий день Великодня в Київі відбудеть ся загальний зїзд українських педаґоґів. — („Рѣчь", з 5. цьвітня 1917).

Загальний конґрес українських товариств в Києві.

Московська часопись „Русское Слово", з 9. цьвітня, доносить, що дня **8. цьвітня відбув ся в Києві конґрес 32 українських товариств, „Громад", які репрезентували цїлу Україну.** На конґресї були заступлені право- і лївобережні провінції, як також і українські територї над Чорним морем.

Українська манїфестация в Києві.

Київ, 1. цьвітня. — Тут відбула ся величезна українська манїфестация, в якій взяло участь около 100.000 людий. При неперестаючих звуках військових орхестр манїфестанти зі сотками прапорів, на яких видніли написи: **„Вільна Україна"** і т. п., переходили головними улицями. У Володимирськім соборі за старанєм українського військового клюбу відправлено панахиду в память Шевченка, а на площі Софійського собору відправлено по поетї литію, після котрої відбула ся нарада військ і всеукраїнське віче. — („Биржевыя Вѣдомости", з 3. цьвітня).

Українська франция.

Дня 31. марта зорґанїзувалась українська франция ради робітничих і жовнїрських депутатів в Петроґрадї. Предсїдателем сеї франциї вибраний А. Шульґін. Франция має до 60 членів. — („Рѣчь", з 3. цьвітня).

Знесенє національних обмежень.

Нинї відбули ся в думі збори делеґатів, які репрезентують ріжні національні ґрупи. Були заступлені Литовцї, Вірмени, Жиди, Музулмани, Українцї і инші народности.

Ухвалено утворити окрему комісію для випрацюваня нової програми, в якій було би узгляднене знесенє всїх національних і релїґійних обмежень, проголошене новим правительством. — („Биржевыя Вѣдомости", з 24. марта).

Увільненє митрополита Шептицького.

Наш кореспондент прислав зі Стокгольму (Швеция) отсю телеґраму:

„Провізоричне правительство полагодило справу увільненя гр. Шептицького, митрополита української унїятської церкви.

Надіють ся, що митрополит прибуде до Стокгольму, відки удасть ся до Австрії". — (L'Ukraine, з 12. цьвітня 1917 р.).

Конґрес українських соціял-демократів.

Редакция української соціял-демократичної часописи „Боротьба", в Женеві (Швайцарія), одержала телеґраму від Винниченка, добре звісного українського письменника і члена сеї партії. **Винниченко повідомив редакцію „Боротьби", що підчас Великодних сьвят відбув ся конґрес української соціял-демократичної партії та що партія ухвалила видавати дві часописи в українській мові: одну в Києві, а другу в Петроґрадї.**

Новий український орґан.

Сими днями українська соціял-демократична партія видала перше число свого орґану п. з. „Наше житє". — („Биржевыя Вѣдомости", з 3. цьвітня).

З Одеси.

В повіт виїхало 30 членів селянської секциї ради робітничих депутатів для розясненя по селянських мітінґах доконаного перевороту і підготованя до конституційних зборів. Аґітатори мають припорученє поширювати демократичну републику. Доносять, що селяни є ошоломлені поведенєм комісарів і мілїціонерів, котрі відмовляють ся брати хабарі при купнї збіжа для державі, установленєм сталих цїн і виплатою всїх гроший. Нові порядки викликали переполох в душі селянства. — („Рѣчь", з 8. цьвітня).

Зїзд партії народної свободи.

В Петроґрадї відбув ся 7. цьвітня всеросійський зїзд партії народної свободи, в якім взяли участь найбільші діячі Росії. Від Українцїв промовляв Кухаренко з Костроми, який вияснював, чому Українцї не належали давнійше до партії народної свободи. Се було з причини невідповідної програми сеї партії, але з її зміною вони радо годять ся до неї вступити. Далї бесїдник сказав, що всї Українцї, без виїмки, є за демократичною републикою, але федеративною, яка найкрасше відповідала би вимогам не тільки Українцїв, але і всїх російських народів. Промову Кухаренка принято гучними оплесками. —(„Рѣчь", з 8. цьвітня).

Український воєнний округ.

Московське „Русское Слово" (з 5. цьвітня) доносить, що вийшло розпорядженє до армії про переміну київського воєнного округа на **воєнний округ український.**

Воєнні вісти.

(Продовженє зі сторони 1-шої)

Битва над рікою Ізонцо. — Італїйцї полонили 4.000 Австрійцїв.

РИМ, 17. мая. — Італїйський ґенеральний штаб доносить:

„На цїлім боєвім фронтї, почавши від Тольміно аж до моря, сильна перестрілка артилєрії триває без перестанку дальше. Неприятельська артилєрія острілює передівсїм місто Ґорицію, спричинюючи велике знищенє. Кілька стрілів впало на один шпиталь, причім 6 осіб втратило житє.

„Число полонених Австрійцїв виносить від понедїлка (від початку наступу) 4,021, між тими 124 офіцирів. Наші війска здобули також 5 гармат меньшого калїбру".

Австрійцї полонили 2.400 Італїйцїв.

ЛОНДОН, 17. мая. — Австро-угорське міністерство війни доносить:

„Вже пятий день битва над Ізонцо відбуваєть ся з тоюсамою силою дальше. Тисячі Італїйцїв жертвовано, не осягаючи жадних успіхів.

„Зусиля Італїйцїв, щоби здобути Монте Санто і Монте Ґабрієле, були безуспішні. Число полонених Італїйцїв зросло на поверх 2.000, між тими 50 офіцирів".

ЛОНДОН, 18. мая. — Рапорт австрійського ґенерального штабу доносить:

„Вчера головний напад неприятеля був звернений на становища на схід від Ґориції. Неприятель кинув до бою нові резерви і потерпів знова тяжкі втрати.

„В битві на схід від Ґориції, де відбувала ся через цїлий день битва перед першим рядом окопів, неприятель втратив поверх 400 в полонених.

„На прочій лінїї є сильний огонь артилєрії".

ВИКАЗ ЖЕРТВ

ЗІБРАНИХ З НАГОДИ „УКРАЇНСЬКОГО ДНЯ".

Жертви надіслали отсї комітети:

St. Louis, Mo.	$ 1.530.12
New Haven, Conn.	1.345.06
McKees Rocks, Pa.	710.00
Wilkes Barre, Pa.	606.98
Woonsocket, R. I.	550.13
Shamokin, Pa.	547.15
Elmira, N. Y.	533.00
Central Falls, R. I.	382.00
Little Falls, N. Y.	378.02
Bristol, Conn.	367.70
McAdoo, Pa.	329.02
Ambridge, Pa.	313.28
Breslau and Plymouth, Pa.	285.03
Utica, N. Y.	248.12
St. Joseph, Mo.	221.87
Coatesville, Pa.	216.00
Pittsfield, Mass.	184.20
Ludlow, Mass.	167.79
Mahanoy Plane, Pa.	150.66
Herkimer, N. Y.	145.00
Trenton, N. J.	140.00
Clifton Heights, Pa.	137.33
Altoona, Pa.	134.00
Edwardsville, Pa.	120.69
Ford City, Pa.	100.00
Millville, N. J.	53.77
Phoenixville, Pa.	40.80
Manville, R. I.	24.65
Niagara Falls, N. Y. (додатково)	2.68
Разом	$ 9.960.05
Попередно оголошено	13.442.64
	$23.402.69

Отсим пригадуєть ся Хв. Комітетам, щоби старали ся як найскорше покінчити рахунки з уладженого у своїй місцевости „Українського Дня" і прислали точний звіт зі зібраних жертв на „Касовім звітї", який кождий Комітет одержав.

Чеки (дрефти, моніордери) треба виповняти так:

FEDERAL TRUST CO. OF NEWARK
(for Ukrainian Relief Fund).

Касові звіти враз з чеками належить посилати на адресу:

REV. E. SYDORIAK,
42 Van Buren Street, Passaic, N. J.

До касових звітів належить долучити також спис колєкторів і ними зібрані квоти.

На разї подаємо лише загальний звіт з надісланих жертв. Точний звіт з кождої місцевости з окрема розпічнемо оголошувати, скоро лише всї комітети надішлють свої викази. Звертаєть ся увагу комітетів, що деякі з них прислали вже гроші і касовий звіт, але не прислали доси спису осіб, які займали ся збиранєм жертв. Просимо їх, щоби вони викази осіб як найскорше надіслали.

Українська Рада в Америцї.

Чому Федерація вітром підшита і не має нині найменьшої вартости.

—o—

І стало ся... Стало ся те, чого ніхто не сподівав ся, але я вже чув на власні уха і добре переконав ся.

Український Народе великої Америки! Ми знаємо те, що відбув ся Перший Сойм Український в Америці. Ми знаємо і те, що зїхали ся на той Сойм вибрані одиниці зпоміж українського народу і радили там, яким би то способом з біди до гаразду прийти. Отже по такій великій нараді тих вибраних одиниць зістала сотворена найбільша організація просьвітна і безпартійна під назвою Федерація Українців у Злучених Державах.

Тут вже кождий щирий Українець знає, на що збудували ту Федерацію. Збудували її на те, щоби дати змогу нашому народови пізнати, що ми не є жадні Галичани, не Австріяки, не Руснаки і не Русини, але Українці, і щоби через видавництво часописий і ріжних брошур показати ся перед сьвітом, що істнував і істнує донині поневолений український нарід яко нація. Але, на великий жаль, не сповнились ті бажаня тих вибраних одиниць українського загалу в Америці, бо та велика колись Федерація стала великою „роздирацією" і так довго роздирала, доки сама цілком не роздерла ся.

Я тут з гори заявляю, що не шукаю народного хліба, бо працю маю сталу, але я люблю правду, а неправду гоню до сто чортів, де лиш можу. А коли кажу, що Федерація впала, то я змушений подати до відома українському народови факти правдиві, чому та Федерація заклята пропала.

Український Народе великої Америки! Запитаймо ся самі себе, хто піддав тую чудову гадку і так пожадану через український загал в Америці? Коли схочемо бути справедливі, то мусимо признати, що та гадка виринула з Українського Народного Союза, а також зпоміж двох щирих осіб українських, а то пп. д-ра С. Демидчука і нашого героя М. Січинського. І справді ті два добродії взяли ся щиро до праці, щоби ту чудову гадку перепровадити в діло правдиве. Ми обом тим людям повинні подякувати за їх труди, бо вони дійсно напрацювали ся досить, заки дійшли до ціли — заки відбув ся Перший Український Сойм в Америці, на якім сотворену ту пожадану Федерацію Українців в Америці.

Ми вже меньше-більше знаємо, хто Федерацію розбив, знищив, і хто порозбивав наш український нарід, котрий нині, замісць познакомити ся з українською справою, познакомив ся з ріжними сплетнями, які містила „Народна Воля". Отже український загал вже утвердив ся в своїм переконаню, що така пожадана організація як Федерація пішла в дубину, впала через виродків нашого народу. Се факт, якого ніхто на сьвіті не годен заперечити! Тим виродкам не лежить на серци народне добро. Вони дбають тільки о те, щоби добре поживити ся в якийнебудь спосіб, аби черево було задоволене.

Хоч між нами не знайдеть ся певно ані один щирий Українець, котрий міг би похвалити сей упадок Федерації, то все таки, на великий жаль, мусимо погодити ся з долею, що так і стало ся. Щодо розломy в Федерації то не дасть ся заперечити, що завинили тут всі провідники українські, духовні і сьвітські, які-б вони не були взагалі. Але щодо упадку Федерації то винні найбільше ті штучні, а непрошені провідники українського народу в Америці, котрі приїхали на готове становище, коли то вже Федерація була збудована.

Перший упадок Федерації показав ся тоді, коли то приїхав сюди зі Швайцарії п. М. Цеглинський. Ні сіло ні пало він зараз появив ся на вічу в Ню Йорку і представив ся перед публикою таким ангелятком, що хоч у рамці вбирай... Він не бажає від Українців в Америці ніякої заплати за те, що буде говорити, ані взагалі нічого не хоче, лише хоче сказати щиру правду, що він бачив на власні очи в старім краю і читав у сьвітових часописях — отсе все він хоче вияснити на тім вічу, а за два-три тижні відїде назад до Швайцарії. І хто-ж міг би був подумати, що се лапку, а не правдиві вісти зі старого краю привіз делеґат швайцарських Українців. Кождий слухач повірив новому гостеви і був дуже радий почути ту сьвіжу новину... А бесідник зачав говорити якось так холоднокровно, так, нібито та справа його мало що обходить. Українську справу в старім краю і тут в Америці, всі українські інституції і всіх провідників він так штудерно змалював на тім вічу і так всьо перевернув до гори корінем, що — як собі ще нині пригадую — кождий слухач мало не згорів на кріслі зі встиду, що се таке діеть ся в нашім народі.

Отже з того довжезного реферату п. М. Цеглинського приходило ся вибирати слухачеви одно з двох: або не вірити, що істнував і днесь істнує чесний український нарід, бо то самі злодії і шахраї ті провідники в старім краю, ті всі посли, котрих вибрав український нарід в Австрії; або нічого не говорити, лиш записати ся до иншої народности. Таке вражінє з того віча виніс кождий слухач, а було навіть таких досить, що відхорували той реферат п. М. Цеглинського. В кождім запанувала така ненависть, що й висказати годі, а найбільше дістало ся урядникам Українського Народного Союза...

На другий день було віче в Нюарку на тусаму тему, лише бесідник змінив свої пляни і не так остро виступав проти старокраєвих патріотів і наших, американських.

Оттак штучний проводир обїхав ще инші американські місцевости і зробив пекло на земли. Між українським народом в Америці вибух попросту огонь, незгода, роздори — чиста революція!

Другою причиною упадку Федерації було те, що п. М. Цеглинський таки силоміць став секретарем Федерації, а що він наробив собі передтим досить ворогів, бо виступав остро проти урядників У. Н. Союза, тож через се сі урядники не симпатизували з Федерацією, не брали в ній найменьшої участи, а вкінци були приневолені виступити з Федерації.

Третою і найважнійшою причиною упадку Федерації було те, що урядники У. Н. Союза, виступивши з Федерації, закинули її урядникам, що вони розтратили 3.000 долярів на непотрібні річи, і що нічого за той час не зробили. Я сам був страшенно обурений сим закидом на адресу Федерації і думав собі: „Що ті пани хочуть від тої нещасної Федерації?!"

Четвертою причиною упадку Федерації була та обставина, що редактор „Народної Волі", заслонивши ся Федерацією і д. М. Січинським, провадив боротьбу зі „Свободою" і наробив повно крику і зойку, що він нібито боронить Федерацію і д. М. Січинського, а серед того крику і зойку він собі реорґанізував Р. Н. Союз. І справді вдала ся йому штука. Знаючи добре, що підчас реорґанізації У. Н. Союза тисячі членів відпало, він ужив собі такого способу і „боронив" Федерації, д. М. Цеглинського і других аж до остатного упадку, щоби на випадок в часі реорґанізації Р. Н. Союза не лишив ся сам як палець. А коли вже реорґанізація меньше-більше увійшла в житє, то тоді наш експроводир „заштапував" всякі оборони. Прийшло навіть до того, що він приїхав до Ню Йорку і був там цілий день, а вечером зателефонував до Федерації, що не має часу вже до офісу заглянути, бо мусить відїздити. Ну, хто тут може сказати, що той голова екзекутивного комітету не добрий?...

Пятою причиною упадку Федерації було те, що навіть самі соціялісти, котрі себе називають поступовими людьми, чомусь відпекали ся від тої нещасливої Федерації і називають її тепер „лейзі-федерація", бо вона нічого не зробила і не зробить. А притім вони деколи виступають проти д. М. Січинського і инших.

Шестою причиною упадку Федерації була „Народна Воля", яка свого часу містила шумні оголошеня, що ось-ось вийде часопись, яко безпартійний орган Федерації, під назвою „Народ". Розумієть ся, знайшли ся люди прихильні Федерації, такі, що дали ся злапати і на ту лапку. Коли вже мова про тих людий, то мушу признати ся, що і я був симпатиком і передплатником „безпартійного органу" між тими 240 людьми. Думав я собі: „Се народна справа, треба її підперти, то нема що надумувати ся богато!" Ну, 240 передплатників по 2 доляри, то робить 480 долярів. Чекали ми і чекали, аж нарешті вийшов той „Народ". Несогірший він був, то треба признати, але задорогий, бо кождого передплатника коштувало одно число аж 2 доляри. Хоч в Америці тепер велика дорожня, але... що забогато, то забогато — і нездорово! Дехто питав ся, чому не виходить „Народ", то зараз була відповідь: нема відки! Добре. Тут знова є відповідь на відповідь: не треба було зачинати, як не було відки видавати, але не натягати по просту бідних людий.

Отже тут можна сьміло сказати, що ся робота належить до упадку Федерації. Ну, але я тут признати ся мушу, що я є Русин-Українець і чогось мені жаль часами видати свої тяжко запрацьовані гроші на непотрібні річи. Дня 29. цьвітня їде нас двох з Джерзи Сіти до Федерації в справі часописи „Народ". Там тогосамого дня мало відбути ся якесь приватне засіданє в справі якогось-там видавництва, але що ми приїхали заскоро, то нам сказали зачекати до 7-мої години вечер. Ми так зробили. Пів до осьмої зачинаєть ся засіданє. Нас було з Джерзи Сіти двох: я і Н. Вацлавський, з Нюарку В. Багрій і В. Дусановський, а щось з трох з Ню Йорку. Отже на початку того засіданя п. М. Цеглинський сказав, що справа з часописию „Народ" стоїть дуже зле. Він сказав отверто: нема за що, нема чим і нема кому, одним словом: нема відки видавати, бо Федерація єсть у великій букві „Я" в трох особах: Никола, Цеглинський і Швайцар, і що нічого не робить ся. З тих слів я зрозумів, що Федерація є поправді велика „роздирація", вітром підшита, пішла в дубину, а лишилась велика **О** (нуля) підчеркнена.

Український Народе великої Америки! Хто до того допровадив, що та велика і так пожадана нами орґанізація, Федерація, стала ся „роздирацією" українського народу в Америці? Таж наш загал був би її підпер, але тут треба було провідників розумних і щирих, треба було любови і згоди, а не сіяти роздорів і сплетень ріжного рода. То до того допровадили ті штучні а непрошені провідники українського народу в Америці. Вони тут приїхали і стали скорше урядниками ніж були членами Федерації на то лише, аби знищити дорогу працю щирих людий, як пп. д-ра С. Демидчука, Січинського і инших. Вони наробили крику, зойку, галасу, що аж кождого щирого Українця страх зібрав, що таке діеть ся між нашими провідниками в старім краю і тут в Америці — то якісь самі злодії; а нарешті: Гов, Іване, тримай бики, бо процесія йде.

Тут мимоволі мусимо погодити ся з пословицею, яка каже: Хто під ким яму копає, то сам до неї впадає.

Або примірoм возьмім „Український День" в Америці: чи він був би не випав десять разів лучше при добрій згоді і спільній загальній роботі? Звісно, що де дві господині, там хата незаметена.

Семою причиною упадку Федерації було те, що її провідники по просту не робили нічого в користь Федерації, лише витрачували час на роздори між українським загалом в Америці.

Осьмою причиною упадку Федерації було те, що навіть та остатна Січова організація, яка почасти тулила ся коло Федерації, заявила прилюдно (гляди 56. число „Свободи", з 15. мая), що виступає з Федерації і хоче стати независимою орґанізацією Січовиків.

Нарешті п. М. Цеглинський, видячи, що вже собі не дасть ради, заявив в „Народній Воли" (також 15. мая), що резиґнує зі секретарства Федерації. Добре він зробив: нема овець, то й не треба пастуха.

Але вернім ся до того засіданя, яке відбуло ся 29. цьвітня. Чому мене народний обовязок примусив написати сю статю і заявити публично, що Федерація впала? З власних слів п. М. Цеглинського я переконав ся, що Федерація впала, бо він виразно сказав, що три місяці просить о мітинґ без перестанку і нїщо з того, а вкінци сказав, що треба Федерацію перебудувати і вибрати з близшої місцевости людий до головного комітету. („Вилайте мене добре!" — говорив п. Цеглинський).

Відтак приступлено до точки, щоби заложити видавничу спілку приватну, або при Федерації, але не видавати часопись денну або тижневу, бо ми вже маємо досить, лише журнал-місячник, або двотижневник, і що так пропонує п. О. Ревюк, а меньше-більше воно піде. Отже казали, щоби зібрати яких 20 шеровців по 100 долярів і купити нову машину, тай бізнес готовий! Посмаруєш, то поїдеш; не смаруєш, пішки підеш! Робітники і редактор готові і зараз обняти добру посаду по 100 долярів на місяць, і не тяжка праця, то на що-ж їм „бадрувати ся" з дневником, або тижневником. Лучше раз на місяць, а пейда єсть... Була би на три місяці, як вже з гори рахували. Ну, але я нічого не говорю на се, бо решта присутних годять ся на сю пропозицію. Я лише собі подумав: Куди круть, туди верть, таки мусить прийти смерть! А притім я признаю ся, що виглядаю на жидка, але серце маю щиро українське, так собі рахую: Добре би було, як би ми мали такий поучаючий журнал в Америці, але не щоби то видавала Федерація або спілка і щоби специяльно неробам робити корито на якийсь час, а потому якось Боги дадуть... Свою думку я сказав свому товаришови, шеровцеви Вацлавському. Я гроший поправді не маю, а коли би й мав, то би таки не дав, бо такий журнал може видавати „Свобода", „Народна Воля", „Гайдамаки", або „Робітник", бо вони мають свої машини і робітників, то могли би ризикувати щось подібного — може піде...

Як я вже висше заявив, я є пів жидка, та й ще денисівський злодій — не дам ся натягнути другий раз і недопущу, щоби других натягнути в Америці. Сила тана, то мусимо гроші шанувати!

І стало ся те, чого ніхто не сподівав ся, а я вже чув на власні уха і добре переконав ся. Тоті всі факти, котрі я тут подаю українському загалови, є правдиві і вони спричинили упадок Федерації. Хоч штучні провідники, непрошені, уживали всяких способів, аби Федерація клигала, то нїщо не помогло! **Правда мусіла побідити!** Федерація пропала, всі її відпекали ся, як від злого, а вкінци і п. М. Цеглинський зрезиґнував. Хоч знайдуть ся може поодинокі члени, то все таки не має та Федерація найменьшої вартости, бо вона не є загальна і нероздільна, якою її основано. Вона вже тепер називаєть ся „роздирацією" і є вітром підшита, а брехнею підбита.

Тепер нам лишаєть ся одна дорога до виходу з великої вандрівки — кождому прихильникови бувшої Федерації і передплатникови часописи „Народ"! Особливо ми, члени Українського Народного Союза, скажім сьміло: Вічная память „роздирації"! Вибиймо собі з голови мачуху, бо вона нас загріти не може. Ми возьмім собі за народний обовязок придбати кождому з нас хоч одного нового члена У. Н. Союзови, а тоді „Свобода" стане денником, а притім скріпимо українську народну організацію, першу, найстаршу і найбогатшу — Український Народний Союз.

Колись я був до загину прихильник Федерації, а доказом сього те, що я збирав жертви на „Український День" 21. цьвітня по стороні Федерації. Тепер мені отворили ся очи і я пізнав, по чий стороні правда.

Ігнатій Гаврилюк,
член відділу 70-го У. Н. Союза.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

45,000.000 долярів пожички для Бельгії.

Злучені Держави ухвалили Бельгії пожичку в сумі 45,000.000 долярів. Пожичка буде виплачена протягом 6 місяців.

Війна буде коштувати Злучені Держави 16,493.013 долярів денно.

Секретар скарбу МекАду в промові перед сенатом заявив, що перший рік війни буде коштувати Злучені Держави 6.019,949.933 долярів, т. зн. 16,493.013 долярів денно:

19. марта б. р. анґлїйський міністер фінансів, А. Бонар Ло, заявив анґлїйській палаті послів, що воєнні розходи

Анґлії виносять денно	$30,000.000
Франції	18,000.000
Росії	16,000.000
Німеччини	21,000.000
Австро-Угорщини	11,000.000

В Ню Йорку вже не видають перших паперів.

Натуралїзаційні бюра в Ню Йорку замкнені для чужинців, які хочуть вибирати перші папери. Повітовий урядник Віліям Шнайдер заявив, що перші папери почнеть ся видавати аж з початком липня б. р.

Такісамі зарядженя істнують в Квінсберо і в повіті Гудсон, Ню Джерзи.

Батюшка покараний 500 долярами.

Батюшка православної катедри в Ню Йорку, о. Ліонель Туркевич, засуджений лавою присяглих на 500 долярів кари за збезчещенє гробу дитини Альфонса Харантоновича.

Сьвяткованє „Дня Прикраси" в стейтї Ню Джерзи.

Говернор Едж з Ню Джерзи одобрив внесенє Ф. Лонга, щоби „День Прикраси" (30. мая) відсьвятковано в той спосіб, аби кожда особа в стейтї заперестала того дня, о год. 12. в полудне, на одну мінуту роботу і з відкритою головою поклонила ся американському прапорови.

Зробив собі електричне крісло і сам згинув на нім.

20-лїтний Карло Вехтен, син президента великого млинського заведеня в Рочестер, Н. Й., зробив собі електричне крісло і сам знайшов на нїм свою смерть.

Коли молодий хлопець робив досліди над кріслом, то в хатї крім нього не було більше нікого. Хлопець сїв на крісло, обмотав себе дротами і пустив електричний ток. В годину пізнїйше до дому повернула мама і застала свого сина вже неживим. Він сидїв на кріслї. Прикликаний лїкар міг ствердити лише смерть.

75 лїт занятий в одній інституції.

Волтер Айкман, президент „Сентрал Стемпинг Ко.", сьвяткує 75-лїтний ювилей своєї працї в тїй інституції. Згадану спілку основано в маю 1847 року.

Зрабували 14 домів одної ночи.

Кілька злодїїв в середу в ночи зрабували 14 домів в Линбрук і Іст Ракавей, Л. Ай., забравши гроший і дорогоцінностий на суму 4.000 долярів.

НОВИНКИ.

Ірляндські епископи протестують.

18 католицьких і 3 протестантських ірляндських епископів, а також предсїдателї пятьох повітових виділів, оголосили в часописях манїфест, в якім протестують проти подїлу Ірляндії і взивають нарід поперти їх протест. Се є перший случай в історії, що католицькі і протестантські церковні провідники в Ірляндії злучили ся разом в політичній справі.

Як звісно, Анґлія носить ся з плянами розділити Ірляндію, відділюючи від неї північну її часть, звану Ульстер.

Архиепископ др. Ваш з Дублина заявив, що духовенство недопустить до доповненя такого страшного злочину на Ірляндцях і їх вітчинї.

В Росії виробляють горівку тайно.

Заборона вироблюваня, продаваня і уживаня алькоголю в Росії викликала новий спосіб продукції. Тепер стало звісним, що горівку вироблювано по селах, а виробляли її тайно селяни.

„Рѣчь" доносить, що майже кожде найменьше село має тепер свою власну дистилярню. Власти довідали ся про се дуже штучно. Доки в Росії алькоголь був дозволений, доти селяни з сіл носили збіже до міст і там продавали. Відколиж алькоголь заборонено, відтоді селяни заперестали звозити до міст збіже. Се спровадило власти на слїд і по часї вони викрили, що селяни зуживають збіже таки дома, виробляючи горівку.

Анґлія грозить страйкерам.

Анґлїйський уряд видав осторогу до робітників у фабриках амуніції, що не буде толерувати аґітацій за страйками в цїли перерваня продукції амуніції. Тепер вибухли страйки між машиністами й иншими робітниками. Уряд взиває всіх льояльних горожан, аби вони брали ся до роботи і остерігає, що всї особи, які будуть виливати на застїй в фабриках амуніції, будуть карані досмертним арештом.

Плянують підземну дорогу з Лондону до Парижа.

Давно задуманий плян побудувати підземну зелїзницю з Лондону до Парижа, вже є на укінченю. Франсіс Факс, Анґлїєць, мав в Лондонї відчит в сали королївського ґеоґрафічного товариства, предкладаючи присутним також подрібно пляни будови сеї зелїзницї.

Після пляну Факса поїзди з обох столиць мали би відїзджати кождих 5 або 10 мінут і свою дорогу мали би переїхати протягом 6 годин. Тунель складав би ся з двох каналів, кождий широкий на 18 стіп. Тунель має йти 180 стіп попід морським дном, а на суші найменьше 100 стіп. Весь рух буде оперований електрикою, якої головний склад буде знаходити ся 10 миль від моря в повітї Кент.

Женитьба королів в Анґлії.

Анґлїйські часописи піднесли тепер крик, аби ніхто з анґлїйської королївської родини не шукав собі жінки по чужих дворах, як се було доси, що женили ся з Еспанками, Німкинями, Француженками і т. п., але щоби шукав собі жінки між анґлїйським жіноцтвом і женив ся зі своєю.

Сей крик піднесено задля подїй в Росії, де цариця Німкиня потрафила своїми позакулїсовими впливами нанести велику шкоду Росії. Анґлїйцї не хочуть мати сього в себе.

ДОПИСИ.

З SCRANTON. PA.

Відповідь пану Ст. Топольницькому.

В органі Р. Н. Союза („Народна Воля", ч. 56. з дня 10. цьвітня б. р.) появила ся статя якогось пана Топольницького. Із сеї статї видно, що пан Топольницький не розуміє, що він одержав від комітету скрентонських відділів Р. Н. Союза, бо називає нашу відозву протестом та накидає ся на Мрикала і його товаришів.

Пан Топольницький каже, що так, як зроблено в Р. Н. Союзї, є добре для нас і для всіх сьвідомих людий. І він пише, що ніодин член не пійде за паном Мрикалом і його товаришами. А не знає пан Топольницький, що майже всї члени є незадоволені з роботи екзекутиви Р. Н. Союза. Се ми бачимо наглядно з листів, котрі надходять до нас що дня, по 5 і по 6, від членів Р. Н. Союза. А пан Топольницький кричить, що ми хочемо розбити Р. Н. Союз. Він називає теперішну систему Р. Н. Союза загальним голосованєм. Як видно, то пан Топольницький сеї справи не розуміє, бо каже, що член голосує при вибираню табличок.

Каже дальше пан Топольницький, що ми дістали підвишку від компанії. А се є брехня, бо ми ще підвишки не дістали. Пан Топольницький не знає, що представителї юнїйні більше піж місяць вели переговори, заки компанїя згодила ся дати десять процент.

Питаєм ся пана Топольницького: чи урядники Р. Н. Союза питали ся членів Р. Н. Союза о підвисшенє платнї? Встид і ганьба вам, пане Топольницький, що ви так розумієте справу. Після вашої гадки члени Р. Н. Союза мають обовязок складати свої тяжко запрацьовані гроші, а право розпоряджувати ними мають одиницї. Бо бачимо з протоколу засїданя головних урядників Р. Н. Союза, що головний контрольор, І. Артимович, ставив внесенє, щоби зі справою підвисшеня платнї головним урядникам Р. Н. Союза віднести ся до загалу членів Р. Н. Союза. Але се внесенє упало. І що-ж ви, пане Топольницький, скажете на те? Може члени Р. Н. Союза, взявши під розвагу теперішну дорожню, замісць о 10 долярів, були би урядникам Р. Н. Союза підвисшили платню о 25 долярів?

Каже пан Топольницький, що ми плачемо, що урядники Р. Н. Союза підвисшили собі платню. **Ми признаємо, що кождому робітникови належить ся платня за його роботу, але не годимо ся на се, щоби поступати самовільно так, як поступають урядники Р. Н. Союза.**

Питаєть ся дальше пан Топольницький, хто написав товаришови Мрикалови протест (себто відозву). Будьте такі добрі, пане Топольницький, і скажіть, хто вам написав ту славну оборону урядників, подану в „Народній Воли"? **Бачите, Товариші Союзовці: як комітет скрентонських відділів Р. Н. Союза домагав ся помістити нашу відозву до членів Р. Н. Союза, в котрій то відозві ми станули в обороні справедливости, то редакція „Народної Волї" не помістила її, хоч ми „Народну Волю" оплачуємо таксамо, як і другі Союзовці. А як пан Топольницький насмарував „цедулку", в котрій хвалить урядників Р. Н. Союза, що вони добре роблять, коли ломлять конвенційні ухвали і статут Р. Н. Союза, то редактор сю „цедулку" сейчас поміщує в „Народній Воли". Тож розсудїть самі, члени Р. Н. Союза, де тут є правда, і хто робить кириню в Р. Н. Союзї: чи пан Топольницький, чи урядники Р. Н. Союза, чи комітет скрентонських відділів Р. Н. Союза.**

Товариші Союзовці! Постіймо всї як один за свої права в Р. Н. Союзї! Не слухаймо таких панів, як Топольницькі та Підгайні, а кликнім всї дружно: Проч з Топольницькими і Підгайними, і з деспотичною роботою! Най жиє солїдарність і справедливість в Р. Н. Союзї!

З КОМІТЕТУ СКРЕНТОНСЬКИХ ВІДДІЛІВ Р. Н. СОЮЗА:

Д. Мацьків.

Скрентон, Па., 13. мая 1917.

УКРАЇНЦЇ НЮ ЙОРКУ І ОКОЛИЦЇ!

Памятайте що Т-во „Запороже за Морем" вистаєляє дуже гарну драму, котра буде виставлена пораз перший в Ню Йорку.

ПІМСТА

АБО ЗАГУБЛЕНА ДОЛЯ
В СУБОТУ, ДНЯ 26-го МАЯ С. Р.
драма в 4-ох діях зі співами і танцями
А. Л. Суходольського.
ПОЧАТОК ТОЧНО О ГОДИНІ 7.30 ВЕЧЕР.

В ARLINGTON HALL, 19-23 ST. MARKS PL. (EAST 8th STREET), NEW YORK, N. Y.

ДІЄВІ ОСОБИ:

Гнат Карабут, мужик .... т. С. Подвірний
Явдоха, його жена .... т-ка І. Пухаліва
Стефан, його син .... т. Н. Загоруйко
Борис, його син .... т. М. Гавронський
Галя, жінка Стефана .... т-ка Н. Голембйовська
Мирониха, вдетаркувата жінка .... т-ка М. Гуда
Оксана, її дочка .... т-ка М. Пінчуківна
Хивря Максимовна Перепендичкова, баба шинкарка .... т-ка М. Дохватівна
Прохор, наймит С. Карабута .... т. В. Чіхрай
Бельтін, старий писар .... т. М. Гавронський
Кушій, веселий парубок .... т. Г. Дроздовський
Кваргле, старий лихвар .... т. І. Куцеський
Антон, парубок .... т. Г. Данилюк
Онисько, парубок .... т. Я. Жуковський
Печінір .... т. Г. Данилюк
Мусій .... т. Н. Сиротюк
Хведір (робітники) .... т. Г. Грицишин
Хома .... т. І. Калиник
Грицько .... т. Я. Жуковський
Старий Москаль .... т. Г. Грицишин
Носатий .... т. Н. Сиротюк
Кирпатий (музиканти) .... т. І. Калиник
Сотський .... т. Н. Н.

Хори, музики, гурти. Річ діється на російській Україні, під Зелені сьвята.

Музика проф. Е. СМОЛИНСЬКОГО. Режісер В. ЛАЗАРЕВИЧ.

ПО ПРЕДСТАВЛЕНЮ БАЛЬ ДО РАНА.

ЦІНА МІСЦЬ: 1 ряд 75: 2 ряд 50: 3 ряд 35 центів.

Тікети на добрі місця можна набути у тов. Бунде, 530 Е. 6-та ул., або при касї в день представленя о 6-ій годині вечером.

УКРАЇНЦЇ! Тов. „Запороже за морем" старалось завше вдоволяти шановну нюйорську і доокличну публику. Своїми представленями згадане товариство здобуло собі славу, бо ми завше докладаємо всїх сил, щоби представленє випало як найкрасше. Длятого запрашаємо Вас до численної участи, тим більше що часть доходу призначена на Укр. Нар. Дім в Ню Йорку.

КОМІТЕТ.

РОДИМЦЇ! ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА, БО СЕ ОДИНОКА І НАЙБІЛЬША УКРАЇНСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ В АМЕРИЦЇ!

НЮ ЙОРК, Н. Й.
На річ тов. „Укр. Бесїда" в Ню Йорку
— відограє —
„Український Нар. Театр" в Ню Йорку
В СУБОТУ, ДНЯ 19-го МАЯ 1917 Р.
В ARLINGTON HALL,
19—23 St. Marks Place, New York, N. Y.
комедіо-оперу в двох діях Івана Котляревського

Наталка Полтавка

ОСОБИ:

Наталка Полтавка, дівчина .... п-ні Е. Корнатова
Горпина Терпелиха, її мати .... п-ні А. Ольшевська
Петро, любовник Наталки .... п. І. Атаманець
Микола, свояк Терпелихи .... п. М. Апостол
Тетерваковський, возьний, жених Наталки .... п. Н. Грач
Макогоненко, сільський виборний .... п. В. Ярема
Дірiґент п. М. КОРИКОРА. Режісер п. П. СТЕЦЕНКО.

МУЗИКА ПЕРВОРЯДНА УКРАЇНСЬКА.

ПО ПРЕДСТАВЛЕНЮ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ
переплітаний продукціями мішаного хору Українського Народного театру.
ПОЧАТОК ТОЧНО О ГОДИНІ 8-ій ВЕЧЕРОМ.
ВСТУП: Крісла І-рядні 75 ц.; ІІ-рядні 50 ц.; ІІІ-рядні і бальконові по 35 цнт.

Тикети до набутя перед представленєм: „Українська Бесїда", 72 Ст. Маркс Плейс, „Українське Бюро", 520 Е. 6-та ул., а в дни представленя від години 7-ої вечером при касї. 56-58

ВАЖНЕ ПІД ТЕПЕРІШНУ ПОРУ!

Мущини, самотні, жонаті і з родинами, знаючі роботу на фармах, а головно ті, що працювали на рілї в старім краю.

Тепер власне пора дістати добре місце на фармах з доброю платнею; робота стала, харч і мешканє умебльоване даром; подорож оплачують від деяких услівями.

За посередництво не платить ся.

Лїпші місця для тих, котрі сейчас зголосять ся.

Коли мешкаєте в сусїдстві сего державного бюра, голосїть ся особисто, або віднесїть ся листовно по англійськи, або таки у своїй власній мові, по докладні інформації до: 45—

U. S. EMPLOYMENT SERVICE,
Room 8, Barge Office, Battery Park,
NEW YORK, N. Y.

Читайте українські книжки і газети бо часте читанє веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до друкарні „Свобода".

„SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

АРЕШТОВАНЄ КОСТОМАРОВА.

—o—

Арештованє одного з визначних членів Кирило-Методіївського братства, Миколи Костомарова, наступило в часї Великодних сьвят і ось що Костомаров про се оповідає:

В пятницю на Великодних сьвятах (себто перед провідною недїлею) я поїхав до університетської церкви і дав гроші екзекуторови на осьвітленє церкви підчас вінчаня, що мало відбути ся в провідну недїлю.

Повернувши до дому, я напив ся чаю і пійшов у спальню, але не встиг ще й роздягнути ся, як до мене увійшов помічник попечителя шкільного округа і сказав:

„На вас є донос; я прийшов спасти вас. Коли у вас є щонебудь писанє, щоби могло викликати якесь підозрінє, то хутше давайте все те сюди".

Про свої папери в кабінеті турбувати ся нічого було, але я згадав, що в кишени мого верхнього пальта (плаща) є на-пів пірвана рукопись про славянську федерацію, що ще сьвятами я передав Гулакови для переписки.

Я витяг сю рукопись і шукав огню, щоби спалити, коли несподївано, зовсім непомітно для мене, вона опинила ся в руках мого непевного спасителя, який промовив по французьки:

„Не бійте ся нічого!"

Він вийшов і зараз повернув, а за ним ґубернатор, попечитель, жандармський полковник та поліцмайстер. Вони зажадали від мене ключів, відімкнули мій стіл в кабінеті і попечитель, побачивши величезну копицю паперів, крикнув:

„Мій Боже! Треба десять лїт, щоби розібрати сї рукописи!"

Потім забрали мої папери і завязали їх в простирало, опечатали кабінет, вийшли з хати і веліли й менї іти за ними.

Я ледви встиг підійти до матери, поцілувати її холодну з переляку руку та промовити „прощайте". Я сів у повозку з поліцмайстром Галяткином. Мене відвезли до мешканя ґубернатора і тут сказали, начеб то Гулак зробив на мене донос. Потім відпровадили до подольської части і посадили в гидкій кімнаті.

В провідну недїлю прийшов до мене ранком поліцмайстер і потираючи злісно руки, сказав:

„Як же тут вам, пане професор, не зовсім вигідно? Воно красше було би в дома з молодою жінкою".

Зате пристав подольської части поводив ся зі мною більше добродушно і приймав до серця моє становище...

Дальше оповідає Костомаров, як вечером в провідну недїлю його завезли до дому, щоби попращав ся з матерню, а потім повезли до Петербурга.

По дорозї Костомарів був так пригнічений, що задумав заморити себе голодом і пять днів не їв зовсім нічого. Сили були його так опустили, що без чужої помочи не міг злїзти з воза. А що до Петербурга було вже близко — каже Костомарів — то я запевнив ся, що не зможу вмерти до приїзду в столицю.

Се голодованє зауважив провожатий Лобачевський і зачав розраджувати Костомарова:

„Ви — казав він — смерти собі не заподієте, бо я встигну вас довезти, а тільки собі пошкодите: вас почнуть допитувати, а ви з несиля станете маячити і наговорите непотрібного на себе й на инших".

Я послухав його поради — каже Костомарів — і після пятиденного посту поснідав вперве в Гатчині. Через кілька годин мене довезено до Петербурга.

Як же відбував ся суд, про те вже треба би довго розказувати...

Читайте українські книжки і ґазети бо часте читанє веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цїнник книжок до друкарні „Свободи".